

Inspektion enligt 19 kap 17 § föräldrabalken och 20 § förmynderskapsförordningen

Länsstyrelsen:	Länsjurist	Lars Schill
	Länsjurist	Anja Garstad
	Länsjurist	Linda Bidestedt
	Länsjurist	Therese Bragd Gustavsson

Överförmyndare i Samverkan (ÖIS):	Verksamhetschef Jan Wallgren
	Bitr. enhetschef Benny Larsson
	Beslutsfattare Eva Wallgren

Plats: ÖIS:s kontor i Skövde

Tid: den 9-11 april 2018

Inför inspektionen har årsredogörelse avseende verksamhetsåret 2017 fyllts i. Även verksamhetsberättelse 2017 har lämnats in.

Inspektionen

Inspektionen inleddes med ett möte med bitr. enhetschefen Benny Larsson och beslutsfattaren Eva Wallgren som bl.a. redogjorde för vad som hänt sedan Länsstyrelsens förra inspektion. Årsredogörelsen gicks igenom. Dessutom diskuterades bl.a. årliga omprövningar av förvaltarskapen och frågor kopplade till hantering av ärenden om ensamkommande barn där Migrationsverket fattat ett beslut om åldersuppskrivning.

Härefter granskades det av överförmyndaren, enligt 9 § förmynderskapsförordningen (1995:379) förda registret. Ett antal stickprovsvis utvalda akter granskades sedan på plats.

Ett kortare samtal avslutade inspektionen med en översiktlig genomgång av de iakttagelser som gjorts i de granskade akterna. I det avslutande samtalet deltog verksamhetschefen Jan Wallgren. Under samtalet diskuterades ÖIS:s arbetsätt kring årlig omprövning av förvaltarskap och vilken erfarenhet andra överförmyndare har vid ansökan om upphörande av förvaltarskap. Dessutom diskuterades ÖIS:s rutiner vid ansökan om uttag i förmynderskapsärenden samt hur bedömningarna görs i sådana ärenden.

Allmänt

Sedan Skara kommun lämnat samverkan är det tolv kommuner som ingår i ÖIS (två nämnder och tio överförmyndare med ersättare). Inga ändringar vad gäller nämndsammansättningen eller överförmyndare/ersättare har skett under 2017.

Organisationen består av tre arbetslag: beslutsfattare, handläggare/granskare och administrativa enhet. En ny medarbetare till den administrativa enheten har anställts och ska börja i juni. Just nu pågår ett arbete med att sätta organisationen. Det är viktigt att kunna skilja på rollerna och därför är det olika arbetslag som arbetar med rekrytering av ställföreträdare och med granskning/tillsyn över dem.

Tjänstemannaorganisationen består enligt budget av 13 årsarbetskrafter. Alla tjänster är dock inte tillsatta och de facto arbetar 10 idag personer.

Expeditionen är öppen kl. 8.00-17.00. Besök kan bokas efter överenskommelse. Inkomna mail fördelas direkt och besvaras snabbt.

Eftersom tillströmningen av ensamkommande barn som behöver god man mer eller mindre avstannat, har antalet ärenden jämfört med 2016 minskat. Vid ålderuppskrivningar tillämpar ÖIS följande rutin. Tre veckor efter Migrationsverkets beslut om åldersuppskrivning skickas ett brev till ställföreträdaren. Beroende på vad som framgår av ställföreträdarens yttrande kvarstår godmanskapet eller så fattas ett beslut om upphörande.

Ca 90 procent av årsräkningarna kommer in i tid. ÖIS var klar med granskningen av årsräkningarna till ca 90 procent per den 1 oktober. ÖIS meddelade 30 vitesförelägganden och i några fall dömdes vitet sedan ut. Flera ställföreträdare entledigades p.g.a. bristande redovisning och några p.g.a. misstänkta oegentligheter, vilka även polisanmälts.

Vid nya uppdrag eller vid byte av ställföreträdare kontrolleras alla tre register. Det kommer att sättas upp en rutin för kontroll vid pågående längre uppdrag.

Den 31 december 2017 fanns det inom organisationen totalt drygt 1330 godmanskap, 174 förvaltarskap, 469 förmynderskap samt drygt 300 godmanskap för ensamkommande barn.

Utbildning

Tjänstemännen deltar i alla utbildningar som finns på marknaden. Under 2017 har de deltagit i Sveriges Överförmyndares årliga konferens samt genomgått en utbildning i GDPR och internutbildningar. Överförmyndare deltar i överförmyndarträffar två gånger per år.

Registret

Diarieföring av handlingar sker i ÖFS. Dagboksblad ligger i varje akt. Handlingarna är aktbilagerade och går att se på dagboksbladet. Besök och

telefonsamtal dokumenteras genom tjänsteanteckningar som diarieförs om de tillför ärendet något i sak.

När ett ärende registreras i ÖFS läggs det in automatiskt att förordnandet omfattar alla tre delar. När ÖIS tar emot ett ärende från en annan kommun kontrolleras det att registreringen i systemet stämmer överens med förordnandets omfattning. Det har inte kommit fram att det någon gång inträffat felaktig registrering i systemet.

Granskning av akter

Följande stickprovsvis utvalda akter granskades.

Bollebygds kommun

Akt nummer 3195, 4714, 8558 (godmanskap)

Akt nummer 4471, 5656 (förmynderskap)

Samtliga utan anmärkning.

Akt nummer 6045 (godmanskap) - i akten finns en post-it som inte häftats fast, utan anmärkning i övrigt.

Falköpings kommun

Akt nummer 63, 517, 6863, 3478 (godmanskap)

Akt nummer 41, 4668 (förvaltarskap)

Akt nummer 8717, 8789 (förmynderskap)

Akt nummer 8425 (särskilt förordnad vårdnadshavare)

Samtliga utan anmärkning.

Gullspångs kommun

Akt nummer 3235, 5157, 5782, 8751 (godmanskap)

Akt nummer 3185, 3188 (förvaltarskap)

Akt nummer 8010 (förmynderskap)

Samtliga utan anmärkning.

Akt nummer 3225 (godmanskap) – i akten finns en post-it som inte häftats fast, utan anmärkning i övrigt.

Herrljunga kommun

Akt nummer 4301, 5640, 8018 (godmanskap)

Akt nummer 6616 (förvaltarskap)

Akt nummer 7795 (förmynderskap)

Akt nummer 8858, 8999 (särskilt förordnad vårdnadshavare)

Akt nummer 9158 (EKB)

Samtliga utan anmärkning.

Akt nummer 8141 (godmanskap) - i akten finns en post-it med uppgifter som inte tillför ärendet något i sak. Utan anmärkning i övrigt.

Hjo kommun

Akt nummer 4360, 5200, 5822 (godmanskap)

Akt nummer 2211, 4660 (förvaltarskap)
Akt nummer 4379, 6027, 7946 (förmyndarskap)
Akt nummer 7474(EKB)
Samtliga utan anmärkning.

Karlsborgs kommun

Akt nummer 5050, 5058, 8536 (godmanskap)
Akt nummer 3004 (förmyndarskap)
Samtliga utan anmärkning.

Akt nummer 4828 (godmanskap) – huvudmannen har betalat för ”sörja för person” under åren 2012–2017, trots att det saknats juridiskt stöd för detta eftersom det inte omfattas av förordnandet. Efter tillsynsbesöket har ÖIS meddelat att efter att handläggare räknat fram vilket belopp som detta för högt utbetalade arvode handlar om kommer den gode mannen att kontaktas för en dialog kring hur detta ska ställas tillräta.

Akt nummer 8420 (förmyndarskap) - Akten har flyttats över från annan överförmyndare i februari 2017. Förmyndarens ansökan om uttag, som kommit in till den tidigare överförmyndaren den 30 januari 2017, har inte behandlats av den innan akten flyttats. Den har inte heller behandlats efter överlämnande till ÖIS. Efter tillsynsbesöket har ÖIS meddelat att förmyndaren nu kommer att tillskrivas med fråga om ansökan kvarstår. Bevakning kommer att ske och om ansökan kvarstår kommer den att behandlas. Om svar inte inkommer kommer ansökan att avskrivas.

Akt nummer 2028 och 5518 (godmanskap) – i akten finns en post-it med uppgifter som inte tillför ärendet något i sak. Utan anmärkning i övrigt.

Skövde kommun

Akt nummer 2529, 3372, 4630, 4825, 4844 (godmanskap)
Akt nummer 4176, 99085 (förvaltarskap)
Akt nummer 4003, 5612 (förmyndarskap)
Samtliga utan anmärkning.

Akt nummer 2240 (godmanskap) – i akten finns en post-it som inte häftats fast, utan anmärkning i övrigt.

Tibro kommun

Akt nummer 2257, 2273 (godmanskap)
Akt nummer 2278, 2994 (förvaltarskap)
Akt nummer 5946 (förmyndarskap)
Akt nummer 5142 (särskilt förordnad vårdnadshavare)
Samtliga utan anmärkning.

Akt nummer 2233 (godmanskap) – huvudmannen har betalat arvode för ”sörja för person” under åren 1998–2014, trots att det saknats juridiskt stöd för detta eftersom det inte omfattats av förordnandet under denna period. Efter tillsynsbesöket har ÖIS meddelat att efter att handläggare räknat fram

vilket belopp som detta för högt utbetalade arvode handlar om kommer den gode mannen att kontaktas för en dialog kring hur detta ska ställas tillräta.

Akt nummer 2346 (förmynderskap) - i akten finns en post-it som inte häftats fast, utan anmärkning i övrigt.

Tidaholms kommun

Akt nummer 296, 353 (godmanskap)

Akt nummer 376, 8538, 4826 (förvaltarskap)

Akt nummer 386, 483 (förmynderskap)

Akt nummer 7446 (EKB)

Samtliga utan anmärkning.

Akt nummer 3539 (godmanskap) – i akten finns en post-it som inte häftats fast, utan anmärkning i övrigt.

Tranemo kommun

Akt nummer 4410, 5009, 6461, 8389 (godmanskap)

Akt nummer 4780 (förvaltarskap)

Akt nummer 9015 (förmynderskap)

Samtliga utan anmärkning.

Akt nummer 4526 (förmynderskap) – i akten finns en minnesanteckning som utgör arbetsmaterial och en post-it med uppgifter som inte tillför ärendet något i sak. Utan anmärkning i övrigt.

Akt nummer 4491 (godmanskap) – enligt dom från 1992 gäller förordnandet endast ”förvalta egendom” och ”sörja för person”. Av överförmyndares beslut om byte av god man 2010, dvs. innan kommunen anslutit sig till ÖIS, framgår att förordnandet även gäller ”bevaka rätt”. Huvudmannen står för allt arvode. Efter tillsynsbesöket har ÖIS meddelat att felet inträffat i samband med ett byte av god man 2010, innan kommunen anslutit sig till ÖIS. Huvudmannen har de facto åtnjutit intressebevakning i alla tre delarna. Eftersom både ”bevaka rätt” och ”förvalta egendom” beräknas inom samma tariff (enligt SKL:s rekommendationer) är det svårt att påstå att huvudmannen lidit någon ekonomisk skada. Däremot kommer ÖIS att se till att jämkning nu sker.

Akt nummer 7423 (EKB) – i akten finns en minnesanteckning som utgör arbetsmaterial. Utan anmärkning i övrigt.

Svenljunga kommun

Akt nummer 3638, 3647, 3938, 5472, 6419, 9065 (godmanskap)

Akt nummer 3571 (förvaltarskap)

Akt nummer 3643 (förmynderskap)

Samtliga utan anmärkning.

Vårgårda kommun

Akt nummer 3756, 3760, 3771, 5334, 5652, 5884, 7272, (godmanskap)

Akt nummer 5489 (förmynderskap)
Akt nummer 8924, 9106 (EKB)
Samtliga utan anmärkning.

Länsstyrelsens bedömning

Granskningen av det allmänna diariet och registret över ställföreträdarskap föranleder inga påpekanden. Akterna är i mycket god ordning och noggrant skötta, även om det i några akter finns lösa post-its och gammalt arbetsmaterial. Vid aktgranskningen har uppmärksammats att akt nr 7413 (EKB) inte lämnats över till Lidköpings kommun när överförmyndaren i Skara kommun lämnat ÖIS och flyttat sin verksamhet dit, vilket dock ska åtgärdas. Länsstyrelsens intryck är att handläggningen sköts på ett mycket bra sätt med en hög ambitionsnivå av kompetenta handläggare. Länsstyrelsen har bemötts på ett positivt sätt och fått god hjälp under inspektionen.

Vid Länsstyrelsens granskning av akter har vissa brister kunnat noteras. Nedan följer en bedömning för respektive kommun.

Falköpings, Hjo, Svenljunga Tidaholms, och Vårgårda kommuner

Samtliga akter granskades utan anmärkning. Då inga brister framkommit föranleder granskningen av överförmyndarverksamheten i Falköpings, Hjo, Svenljunga, Tidaholms och Vårgårda kommuner inga påpekanden.

Bollebygds, Gullspångs, Herrljunga, Skövde kommuner

Vissa av de granskade akterna innehåller arbetsmaterial eller icke-vidhäftade post-its. Samtliga akter granskades dock utan några anmärkningar i övrigt vilket inte föranleder några påpekanden.

Tranemo kommun

Bland de granskade akterna har ett ärende uppmärksammats där omfattningen av ställföreträdarskapet måste jämkas, vilket ÖIS nu kommer att ombesörja. Även om huvudmannen inte kan antas lidit någon ekonomisk skada, eftersom arvudet för ”bevaka rätt” och ”förvalta egendom” beräknas inom samma tariff, borde det ha uppmärksammats att omfattningen av förordnandet inte stämmer överens med hur ärendet hanterats vid beslut om arvodering. Mot bakgrund av den konstaterade bristen riktar Länsstyrelsen kritik mot överförmyndarnämnden i Tranemo kommun.

Karlsborgs kommun

Bland de granskade akterna har ett ärende uppmärksammats där huvudmannen under åren 2012–2017 betalat arvode för sådant som inte omfattats av uppdraget. I ett annat ärende har en ansökan om uttag inte hanterats efter att huvudmannen flyttat till Karlsborgs kommun och ärendet flyttats över till ÖIS. Det är viktigt att överförmyndaren vid arvodesbeslut kontrollerar förordnandet så att korrekt beslut fattas. Det är vidare av vikt att det vid mottagandet av ett överflyttat ärende kontrolleras att det inte finns sådana ”öppna” ansökningar eller annat som den tidigare överförmyndaren inte hanterat innan ärendet lämnats över. Mot bakgrund av de konstaterade

bristerna riktar Länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren i Karlsborgs kommun.

Tibro kommun

Bland de granskade akterna har ett ärende uppmärksammats där huvudmannen under åren 1998–2014 betalat arvode för sådant som inte omfattats av uppdraget. Det är viktigt att överförmyndaren vid arvodesbeslut kontrollerar förordnandet så att korrekt beslut fattas. Mot bakgrund av den konstaterade bristen riktar Länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren i Tibro kommun.

Under tillsynsbesöket har det kommit fram att det finns en rutin för att kontrollera att förordnandets omfattning registreras korrekt i diarieföringssystemet ÖFS när ärendet flyttas över från en annan kommun. Trots det har felaktig registrering av förordnandets omfattning registrerats i vart fall i ett ärende. Det kan vidare konstateras att en sådan felaktig registrering inträffar även i ärenden som inte lämnats över från någon annan kommun. Det är därför av stor vikt att det säkerställs, exempelvis med hjälp av en ny rutin eller en genomlysning av de befintliga ärendena, att förordnandets omfattning stämmer överens med hur det registrerats i systemet.

Mot bakgrund av vad som framkommit under inspektionen kring det arbetssätt och de rutiner som tillämpas, har Länsstyrelsen ingen anledning att betvivla att relevanta åtgärder kommer att vidtas. Med hänsyn till detta samt då de övriga brister som kunnat konstateras ska enligt uppgift från ÖIS åtgärdas bedömer Länsstyrelsen att inspektionen kan avslutas.

Vid protokollet
Anja Garstad

Justerat
Lars Schill

Kopia till
ÖIS
Pärmen
JO

